

Motion till riksdagen 2010/11:So574

av Finn Bengtsson (M)

Översyn av patientsäkerhetslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av missvisande auktorisationer och legitimationer inom hälso- och sjukvården.

Motivering

Patientsäkerhetslagen (2010:659) säger att den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. I den del av lagen som populärt har kallats för kvacksalverilagen, är det förbjudet för personer utan läkarlegitimation eller motsvarande att behandla sjukdomar som enligt smittskyddslagen är samhällsfarliga, cancer och andra maligna tumörer, diabetes, epilepsi, sjukdomar eller komplikationer i samband med graviditet och förlossning samt att prova ut kontaktlinser. Det är också förbjudet att behandla barn, som inte fyllt åtta år. Det som lagen inte nämner är behandling av psykiska tillstånd. Här är det fritt fram för vem som helst att erbjuda behandling.

Lagstiftningen om kvacksalveri har ifrågasatts från utövare av alternativ medicin som anser att det föreligger ett legitimt behov av sådan verksamhet. I dess kölvatten har växt fram en flora av kommersiella institut och kliniker som har ett utbud av terapier, kurer och metoder för påverkan på människors psykiska tillstånd som inte är grundade på vetenskap eller beprövad erfarenhet. De utövas av personer utan läkarlegitimation eller motsvarande och inger starka farhågor med tanke på den risk människor löper att få försenad diagnos och ineffektiv behandling för sina besvär.

Om man exempelvis söker en terapeut på Internet kan man hitta ett betydande antal olika, en del nyandliga, ”kliniker” och utbildningsinstitut i Sverige som erbjuder en mängd fantasifulla terapier och terapeututbildningar. I

Fel! Okänt namn på

tidningarna annonseras till exempel om certifieringskurser för sorgebearbetning. På fem dagar kan man bli utbildad för att hjälpa människor i sorg.

Efter en kort utbildningskurs, som ofta är ganska dyr, kan man få en titel som låter förtroendeingivande, till exempel licensierad, certifierad, diplomerad coach eller terapeut av något slag. En del kursgivare hävdar att de har kontakter inom sjukvården eller universitetsvärlden och att de anlitas av landsting eller försäkringskassa. Det finns vittnesmål om hur människor som genomgått personlighetsutvecklingskurser eller som varit medlemmar i auktoritära eller manipulativa rörelser mått psykiskt dåligt av den påverkan de utsatts för i den här typen av utbildning.

Jag anser att det grundläggande problemet som man måste komma till rätta med utgår från att så långt möjligt garantera säkerheten för att människor med symptom av själsligt lidande inte primärt hamnar hos otillräckligt medicinskt kompetenta personer. Jag anser att den ordning som måste råda, helt i linje med de grundläggande intentionerna i den nya patientsäkerhetslagen i övrigt, är att människor med olika former av psykiska symptom först frias från att kvalificera för en diagnos som innebär medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom innan icke medicinskt legitimerade yrkesutövare tillåts erbjuda sådana personer sina tjänster. En sådan ordning skulle sätta stor press på dem som saknar den av Socialstyrelsen legitimerade yrkeskompetens som rimligen bör krävas för att på ett evidensbaserat och säkert sätt diagnostisera och behandla psykiatrisk sjukdom. Pressen skulle innebära att de med otillräcklig kompetens för att hantera medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom inte ”behåller” människor med sådan allvarlig sjukdom inom ramen för sin otillräckligt medicinskt belagda verksamhet, utan har bättre motiv än idag för att faktisk hjälpa en person med själsligt lidande att först få just medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom utesluten av någon med den rätta kompetensen för detta. Väl medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom först är utesluten, kan möjligheterna för att erbjuda annat stöd ansvarsfullt få övervägas. Men utan tydliga krav på en sådan ordning i patientsäkerhetslagen tror jag inte att de många folksjukdomar som begreppet medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom innebär kan garanteras den säkerhet mot försämringar av befintliga tillstånd, eller till och med dödsfall, som andra folksjukdomar har i och med att de senare till skillnad från psykiatriska sjukdomar omfattas av patientsäkerhetslagen på denna punkt.

Motioner om en översyn av kvacksalverilagen och missvisande yrkestitlar har tidigare regelmässigt avslagits i riksdagen med allmänna formuleringar om att det inte finns anledning att göra en översyn av lagen. Under tiden fortsätter människor att fara illa därför att de inte får vård grundad på vetenskap och beprövad erfarenhet utan utsätter sig för ineffektiva behandlingar som de får betala stora pengar för. Jag finner det oacceptabelt att riksdagen ska fortsätta att blunda för detta problem. Det står dessutom i kontrast mot de höga krav som riksdagen ställer på att alla insatser inom hälso- och sjukvården ska vara evidensbaserade.

Fel! Okänt namn på

Förslag

Mot bakgrund av ovanstående anser jag att regeringen bör göra en översyn av missvisande auktorisationer och legitimationer inom hälso- och sjukvården.

Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 27 oktober 2010

Finn Bengtsson (M)